

פי המר שדי לי מאד. שהנעיל אותי בגוף רע. אני מלאה הלכתי במקום הזה, וריקם השיבני ה'. באותה שעה היא אומרת, שכנה בנתי וגו', שנאמר ותאמר נעמי לכלתיה שכנה בנתי. משיבה רות הנפש הקדושה ואומרת, אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין וכו'.

אבר ערפה, הנפש שהיא צד השמאל, הולכת לגוף ומתאבלת עליו, שנאמר (איוב יד) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכל זמן שמתאבל עליו, אומר הגוף לנפש הבהמית: בשביל האכילה והשתיה שנתת לי, הנשמה בצער גדול, ובלא תורה ובלא מצוות. טל מה שנתת לי. ונבקע הגוף.

אמר רבי, כתוב (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל וגו'. מהו דל? איש נסתר. ויאמר מה תתן לי, וכי יותר רשע אני מפל האדם שבעולם? ויעשה מריבה עם הקדוש ברוך הוא. אשרי מי שמשכיל לו, שכתוב (ישעיה כז) או יחזק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי.

שאמר רבי נהוראי, מה שאמר או יחזק במעזי וגו', וכי הקדוש ברוך הוא שהוא בעל השלום, עושה שלום במרומיו, צריך למי שיעשה לו שלום? והלא השלום שלו!

א"א העני, בשעה שרואה את עצמו בדחק, הוא עושה מריבה כלפי מעלה. והמחזיק בידו של עני ועושה עמו צדקה, כפיכול עם הקדוש ברוך הוא עושה שלום, לפי שגורם לעני שמבקש מחילה מלפניו יתברך על שהטיח דברים כלפי מעלה, ואז עושה שלום בינו לבין קונו. מי

קראנ' לי מרא פי המר שדי לי מאד. דהנעיל לי בגופא בישא. אני מלאה הלכתי באתרא הדין, וריקם השיבני ה'.

בההיא שעתא אמרה, שכנה בנתי וגו'. שנאמר, ותאמר נעמי לכלתיה שכנה בנתי. אתיבת רות נפשתא קדישא ואמרת, אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך פי באשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין וכו'.

אבר ערפה, נפשתא דהיא סטרא דשמאלא, אזלא לגופא, ואתאבלת עליה. שנאמר (איוב יד כב) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכל זמן דאתאבל עליה, אמר הגוף לנפש הבהמית, בשביל האכילה והשתיה שנתת לי, הנשמה בצער גדול, ובלא תורה ובלא מצוות. טול מה שנתת לי. ונבקע הגוף.

אמר רבי, פתיב (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל וגו'. מהו דל. איש נסתר. ויאמר מה תתן לי, וכי יותר רשע אני מפל האדם שבעולם. ויעשה מריבה עם הקדוש ברוך הוא. אשריו מאן דמשכיל ליה. דכתיב, (ישעיה כז ה) או יחזק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי.

דאמר רבי נהוראי, מהו דכתיב (ישעיה כז ה) או יחזק במעזי וגו'. וכי הקדוש ברוך הוא שהוא בעל השלום, עושה שלום במרומיו, צריך למי שיעשה לו שלום, והלא השלום שלו.

א"א, העני בשעה שרואה את עצמו בדוחק, הוא עושה מריבה כלפי מעלה. והמחזיק בידו של עני, ועושה עמו צדקה, כפיכול, עם הקדוש ברוך הוא עושה שלום. לפי שגורם לעני, שמבקש מחילה מלפניו יתברך, על שהטיח דברים כלפי מעלה, ואז

גרם לו לעשות שלום? זה הנותן צדקה לעני, והחזיק בידו, שפתיב או יחזק במעזי וגו', וזהו הדל. והקדוש ברוך הוא מהו אומר? אין דנים את האדם לפי צערו.

וכך גם באיוב. שאמר רבי תנחום, אמר איוב לקדוש ברוך הוא, (איוב כג) מי יתן ידעתי ואמצאהו כו' אערכה לפניו משפט. עד שהטיח איוב דברים כלפי מעלה.

ויותר לא? והלא כבר בכמה מקומות בתחית המתים, והטיח דברים כלפי מעלה, וסקל איקונין של מלך?!

אלא, אמר רבי נהוראי, בההיא שעתא אמר המקטרג לקדוש ברוך הוא: איוב שאמרת עליו איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע, הרי כבר בתחית המתים, והטיח דברים, וסקל איקונין של מלך! אמר הקדוש ברוך הוא: איוב לא בדעת ידבר!

בשעה שנתופח איוב עם הקדוש ברוך הוא, מה הוא אומר? (שם) הטוב לך כי תעשק פי תמאס יגיע כפייך וגו'. וכי הוא טוב זה העשק שתעשה לי? אבי ואמי עשו לי את הגוף, ואתה נעשית שתף עמהם, ונתת בי נשמה, ואמרת למקטרג רק את נפשו שמר. מה שלך - שמרת, מה של אבי ואמי - אמרת הנו בידך. וכי הוא טוב זה העשק שתעשה לי, כי תמאס יגיע כפייך, שהנפש מאוסה מצד יסורי הגוף? ועל עצת רשעים הופעת, סקל איקונין של מלך?!

והמקטרג קטרג על כל זה לפני הקדוש ברוך הוא. אמר לו הקדוש ברוך הוא: איוב לא בדעת ידבר, ואינו נתפס על צערו. וכיון שבא הקדוש ברוך הוא ונתופח עמו, חזר בו ואמר,

עושה שלום בינו לבין קונו. מי גרם לו לעשות שלום. זה הנותן צדקה לעני, והחזיק בידו, דכתיב או יחזק במעזי וגו', וזהו הדל. והקדוש ברוך הוא מהו אומר. אין דנין את האדם לפי צערו.

והכי נמי באיוב, דאמר רבי תנחום, אמר איוב לקדוש ברוך הוא, (איוב כג ב-ג) מי יתן ידעתי ואמצאהו וכו' אערכה לפניו משפט. עד שהטיח איוב דברים כלפי מעלה.

ותו לא. והלא בכמה מקומות כבר בתחית המתים, והטיח דברים כלפי מעלה, וסקל איקונין של מלך.

אלא אמר רבי נהוראי, בההיא שעתא אמר המקטרג לקדוש ברוך הוא, איוב שאמרת עליו (שם א א) איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע, הרי כבר בתחית המתים, והטיח דברים, וסקל איקונין של מלך. אמר הקדוש ברוך הוא, (שם לד לה) איוב לא בדעת ידבר.

בשעה שנתופח איוב עם הקדוש ברוך הוא, מה הוא אומר, (שם י א) הטוב לך כי תעשק פי תמאס יגיע כפייך וגו'. וכי הוא טוב זה העושק שתעשה לי, אבי ואמי עשו לי הגוף, ואת אתעבידת אריס עמהון, ויהבת בי נשמתא. ואמרת למקטרג (שם ב ו), אף את נפשו שמר. מה דידך נטרת, מה דאבי ואמי, אמרת הנו בידך. וכי הוא טוב זה העושק שתעשה לי, כי תמאס יגיע כפייך. שהנפש מאוסה מצד יסורי הגוף. (שם י א) ועל עצת רשעים הופעת, סקל איקונין של מלך.

והמקטרג קטרג על כל זה לפני הקדוש ברוך הוא. אמר ליה הקדוש ברוך הוא, איוב לא בדעת ידבר, ואינו נתפס על צערו. וכיון שבא הקדוש ברוך הוא ונתופח עמו,

(שם מ) אחת דברתי ולא אענה ושפתים ולא אוסיף. סגר פיו לפני הדין.

רבי פדת אמר, לא כתוב כי לא דברתם נכונה בעבדי איוב, אלא (שם מב) כי לא דברתם אלי נכונה. אלי לא דברתם נכונה. הוא עמד והצדיק את הדין, ובקש על עצמו על מה שאמר, והם לא בקשו על עצמם, על מה שהטעוהו במענה לשונם.

רבי יהושע שמסכנין בשם רבי יודא אמר, כל החושד בכשרים ראוי ללקות בצרעת, שכתוב (במדבר יב) אשר נואלנו ואשר חטאנו. וכתוב (שם) אל נא תהי פמת. חבריו של איוב חשדוהו במה שלא היה בו, ולא בקשו ממנו מחילה, ולא בקשו על נפשם, עד שבקש איוב עליהם רחמים. והקדוש ברוך הוא הודיע להם, שחטאו במה שחשדוהו. ולפיכך, ועבדי איוב יתפלל בעדכם.

ואמר רבי יוסי בן קסמא, מה שאמר (איוב מב) כי אם פניו אשא לבלתי עשות עמכם נבלה. מה זה נבלה? זו צרעת, שכתוב (במדבר יב) ואביה ירק ירק בפניה. ותרגם רבי יוסי, ואביה מנבל באפיה.

בא וראה, כשנגלה הקדוש ברוך הוא אל איוב, מה פתוב? (איוב לח) ויען ה' את איוב מן הסערה ויאמר. רבי יוסי בר חלפתא אמר, השיב לו על מה שאמר (שם ט) אשר בשערה ישופני. אמר איוב: רבוננו של עולם, שמא רוח סערה עברה לפניך, ונתחלף לך שמי איוב באיוב? זהו שכתוב (שם יג) ותחשבני לאיוב לך. לפיכך השיבו מן הסערה.

רבתינו אומרים, סערה של שטן, שהסעיר גופו של איוב.

חזר בו ואמר, (שם מה) אחת דברתי ולא אענה ושפתים ולא אוסיף, אספר פומיה קמי דיניא.

רבי פדת אמר, (שם מב ז) כי לא דברתם נכונה בעבדי איוב לא כתיב, אלא פי לא דברתם אלי נכונה. אלי לא דברתם נכונה, הוא עמד והצדיק את הדין, ובקש על עצמו על מה שאמר. והם לא בקשו על עצמם, על מה שהטעוהו במענה לשונם.

רבי יהושע דסכנין בשם רבי יודא אמר, כל החושד בכשרים, ראוי ללקות בצרעת.

דכתיב, (במדבר יב יא) אשר נואלנו ואשר חטאנו. וכתוב, (שם יב) אל נא תהי פמת. חבריו של איוב חשדוהו במה שלא היה בו, ולא בקשו ממנו מחילה, ולא בקשו על נפשם, עד שביקש איוב עליהם רחמים. והקדוש ברוך הוא הודיע להם, שחטאו במה שחשדוהו. ולפיכך, (איוב מב ח) ועבדי איוב יתפלל בעדכם.

ואמר רבי יוסי בן קסמא, מהו דכתיב כי אם פניו אשא לבלתי עשות עמכם נבלה. מאי נבלה, זו צרעת. דכתיב, (במדבר יב יד) ואביה ירק ירק בפניה, ותרגם רבי יוסי ואביה מנבל ינבל באפיה.

בא וראה, כשנגלה הקדוש ברוך הוא אל איוב, מה פתיב. (איוב לח א) ויען ה' את איוב

מן הסערה ויאמר. רבי יוסי בר חלפתא אמר, השיב לו על מה שאמר, (שם ט ז) אשר בשערה ישופני, אמר איוב, רבוננו של עולם, שמא רוח סערה עברה לפניך, ונתחלף לך שמי איוב, באיוב. הדא הוא דכתיב, (שם יג כד) ותחשבני לאיוב לך. לפיכך השיבו מן הסערה.

רבנן אמרי, סערה של שטן, שהסעיר גופו של איוב. ומנלן דאיקרי סערה. דכתיב,